

תת"ע 8379/07/19 - יקיר אלמלך נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו

תת"ע 8379-07-19 מדינת ישראל נ' יקיר אלמלך

מספר בקשה: 5

לפני כבוד השופט בכיר ישראל ויטלסון
המבקש:
יקיר אלמלך ע"י בא כח עו"ד רבינוביץ'
נגד

המשיבה:
מדינת ישראל ע"י עו"ד רות בשארי

החלטה

מונחת בפני בית המשפט בקשה למתן פיצוי לנאשם שזוכה בדין, ולאחר שהתביעה חזרה בה מהאישום, לפי ובהתאם לסעיף 80 לחוק העונשין.

לאחר שמיעת הצדדים, עיון בבקשה ובתגובת המדינה, דין הבקשה להידחות.

1. בתאריך 23.8.2018 נרשם למבקש דו"ח תנועה, מסוג ברירת משפט, בגין אי ציות לתמרור 302 - תמרור עצור. אין מחלוקת כי במעמד רישום הדו"ח, התמרור, פיזית, אכן היה מוצב במקום.

2. בתאריך 15.7.2019, לאחר שהמבקש ביקש להישפט בגין אותו דו"ח, הוגש נגדו כתב אישום.

3. בתאריך 16.9.2019 נשלח אל המבקש מכתבו של מנהל יחידת התנועה בעיריית ראשון לציון, אינג' ודים קוזלוב, לפיו התמרור נשוא כתב האישום הוצב במקום בו הוצב, **שלא כדין**.

4. בתאריך 22.10.2019, בשלב ההקראה של כתב האישום, כפר בא כוחו של המבקש בכתב האישום, טען כי התמרור אינו חוקי וכי עצם כתיבת הדוח וניהול ההליך נגד המבקש היווה רשלנות חמורה. דא עקא, ב"כ המבקש לא פירט, לא הציג את המכתב שקיבל ממנהל יחידת התנועה, ולא נימק את טענותיו וביקש לזמן לעדות באמצעות בית המשפט את המהנדס ודים קוזלוב וכן את עדי התביעה.

5. ביום 1.12.2019, יומיים לפני מועד דיון ההוכחות, פנתה המשיבה אל ב"כ המבקש והציעה לו לבוא בדברים נוכח הטענות אשר העלה בכפירה אך ב"כ המבקש סירב ודרש לקיים ברחל בתך הקטנה, את דיון ההוכחות.

6. ביום 3.12.2019 התנהל בפני בית המשפט דיון ההוכחות ונשמעו שני עדי תביעה ועד ההגנה, אינג' ודים קוזלוב. במהלך עדותו של עד ההגנה, מר קוזלוב הוצג מכתבו בדבר אי חוקיות התמרור אשר נכתב ביום 16.9.2019. לאחר הצגת המכתב ושמיעת העדות הודיעה ב"כ המשיבה כי היא חוזרת בה מכתב האישום והמשיב זוכה בדיון, על ידי בית המשפט.

7. כאן יצוין כי בפתח הדיון, עוד לפני תחילת שמיעת פרשת ההוכחות, בקשה ב"כ המשיבה, שוב, מב"כ המבקש שיציג בפניה את המסמך המעיד על אי חוקיות התמרור על מנת לחסוך את ניהול ההליך גופו, זמנם היקר של העדים ושל בית המשפט אולם ב"כ המבקש עמד בסירובו וביקש לנהל את ההליך כולו באופן מלא, לפי זכותו, כדת וכדין.

8. זאת לדעת, תקנה 22(א) לתקנות התעבורה, תשכ"א - 1961 מדברת כך: **עובר דרך חייב לקיים את ההוראות הניתנות בתמרור, אולם תהיה הגנה טובה לנאשם אם יוכיח שהתמרור הוצב, סומן או נקבע שלא כדין.**

9. סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 קובע:

(א) **משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור.**

(ב) **שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, סכומי מקסימום להוצאות ולפיצויים האמורים.**

(ג) **החלטת בית המשפט לפי סעיף זה ניתנת לערעור כפסק דין בפלילים.**

דיון והכרעה:

המסגרת הנורמטיבית

10. עתירת המבקש לקבלת פיצוי והשבת הוצאותיו נסמכת על סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 הקובע כי נאשם שזוכה או שכתב האישום בעניינו בוטל בהתאם לסעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי, רשאי לעתור להשבת הוצאות הגנתו וכן לפיצוי בגין מעצר או מאסר, כל זאת אם יוכיח כי התקיימה אחת

משתי העילות המנויות בסעיף 80 לחוק העונשין. העילה האחת - **לא היה יסוד לאשמתו**. העילה השנייה - **נסיבות אחרות המצדיקות זאת**.

העילה הראשונה

11. בית המשפט העליון קבע פעם אחר פעם כי המבחן הנדרש לקיומה של העילה הראשונה הוא מבחן "התובע הסביר" ו"הסיכוי הסביר להרשעה" [ראה ע"פ 4466/98 **דבש נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו); ע"פ 1767/94 **יוסף נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו)]. בהתאם לאמת מידה זו יש לבחון האם נוכח התשתית הראייתית שעמדה בפני התביעה, תובע סביר היה סבור כי יש מקום להגיש כתב אישום.

12. ברע"פ 4121/09 **שגיא נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו) (להלן - **פרשת שגיא**) נאמר:

"...יש להביא בכלל חשבון את האינטרס הציבורי המשמעותי באכיפת החוק. לציבור בכללותו יש אינטרס משמעותי כי גורמי אכיפת החוק יעשו את מלאכתם נאמנה ללא חשש, למען שמירתה של מדינת ישראל כמדינת חוק." (פסקה 11).

13. עוד נאמר בפרשת שגיא:

"...העילה 'לא היה יסוד להאשמה' היא עילה מתוחמת צרה ודווקנית ביותר. הטוען לקיומה של עילה זו צריך להוכיח 'מצב קיצוני של אי סבירות בולטת' בהעמדתו לדין ולא די בחוסר סבירות סתם..." (פסקה 12).

14. ביחס לעברות תעבורה כבר קבעה כבוד השופטת בייניש (כתוארה אז) בע"פ 1382/00 **עמית בן ארויה נ' מדינת ישראל** פ"ד נו(4), 714, עמ' 719-720:

"...זכותו של אדם לבחור במשפט ולהלחם על חפזו בעבירת תעבורה. ואולם, הבחור להשפט נוטל על עצמו סיכוי לזיכוי אל מול סיכון שיהיה עליו לשאת בהוצאות משפט: אם יזכה תוך קביעה שלא עבר עבירה - כגון אם יתברר כי המעשה לא היווה עבירה, או שהנאשם לא היה מי שביצע את העבירה והוא הועמד לדין בשל רשלנות או בשל טעות טכנית או בירוקרטית - כי אז ניתן להניח שכללל, ובכפוף לנסיבותיו של כל מקרה, יזכה הוא בשיפוי בגין הוצאות הגנתו... ככלל ובהיעדר נסיבות חריגות כגון התרשלות של ממש מצד התביעה, לא ישופה הנאשם בגין הוצאותיו.. זוהי בעינינו נוסחת האיזון הראויה בין זכותו של אדם להגנה במשפט לבין האינטרס הציבורי. אם לא נאמר כן, עלולים אנו לעודד התדיינות ולסכל את מטרת המחוקק לפישוט וקיצור ההליכים בעבירות תעבורה, כחלק מהלחימה בעבירות תנועה."

העילה השנייה

15. בעוד העילה הראשונה מנוסחת באופן צר ומצומצם, העילה השנייה מנוסחת כך שהיא מאפשרת לבית המשפט שיקול דעת רחב. בע"פ 7826/96 **רייש נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 8.5.97) מנה כב' השופט זמיר רשימת שיקולים באשר להתקיימותה של עילה זו אך קבע כי אין מדובר ברשימה סגורה של שיקולים.

16. חשוב לציין כי לשון החוק מקנה לבית המשפט סמכות אך לא מחייבת אותו לצוות על שיפוי הנאשם, כלשון החוק:

"...וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו..."

ועמד על כך כבוד השופט ג'ובראן בפרשת שגיא:

"...בסיכומו של דבר, חשוב לחזור ולהדגיש כי סעיף 80 נוקט בנוסח כי בית המשפט "רשאי" לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו. המילה רשאי איננה בגדר סרח עודף מילולי מיותר, היא באה לסייג ולהקנות לבית המשפט שיקול דעת בגדרסעיף 80, בו שיקולים רבים מתחרים על הבכורה, ולמתן הפיצוי יכולות להיות השלכות רוחב שיש להביא בכלל חשבון." (פסקה 19).

מן הכלל אל הפרט

17. האם עניינו של המבקש עומד באחת משתי העילות לפי סעיף 80 לחוק העונשין? לעניין העילה הראשונה, על מנת שנוכל לאמר כי ניתן להחילה יש לבדוק מספר גורמים: הראשון - האם אכן המבקש זוכה מחוסר אשמה או שכתב האישום נגדו בוטל ע"פ סעיף 94(ב) לחסד"פ, והשני - האם המאשימה אכן פעלה ברשלנות ובחוסר סבירות קיצונית בהגישה את כתב האישום ובנהלה את ההליך בבית המשפט.

18. בעניינו, מדובר בשוטר אשר ראה תמרור 302 (תמרור עצור) מוצב ואת המבקש שאינו מציית לאותו תמרור. לשון התקנה מטיל את נטל ההוכחה על הנאשם להוכיח את חוסר אשמתו, ככתוב: **22(א) עובר דרך חייב לקיים את ההוראות הניתנות בתמרור, אולם תהיה הגנה טובה לנאשם אם יוכיח שהתמרור הוצב, סומן או נקבע שלא כדין.**

19. מקבל אני את דברי המשיבה כי מלשון התקנה עולה כי אין על המדינה להוכיח בכל תמרור כי הוצב כדין. קיימת חזקת תקינות וכל הטוען אחרת, עליו הראיה. [רע"פ 4142/05 **יהודה טרבוגדה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 17.5.2005)].

20. ב"כ המבקש יכול היה לחסוך מזמנם היקר של הצדדים, של העדים ושל בית המשפט, אשר לא למותר

לציין את העומס הרב המוטל ללא ניהול דיוני סרק מיותרים. בית המשפט מכיר בזכותו של אדם ליומו בבית המשפט אם הדבר אכן נדרש לצורך הוכחת חפותו. אולם ניתן היה לייתר את כל הליך ההוכחות כולו, ללא כול קושי, כאשר מכתבו של נציג עיריית רשל"צ היה בידו של המבקש כבר למעלה מחודש לפני הדיון בהקראה, ב - 22.10.2019 וכאשר ב"כ המשיבה בקשה לבחון כבר אז את מהות טענתו של המבקש והאסמכתא לכך. לטעמי, סירובו של ב"כ המבקש להציג את המסמך והתעקשותו לנהל את כל ההוכחות ולזמן את כל העדים אינו עולה בקנה אחד עם חובתו של עורך דין כפי קובע סעיף 54 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א - 1961: **במילוי תפקידיו יפעל עורך דין לטובת שולחו בנאמנות ובמסירות, ויעזור לבית המשפט לעשות משפט.**

חובתו של הסנגור לעזור לבית המשפט מקורה במשפט האנגלי הרואה את עורך הדין כ - OFFICER OF THE COURT.

21. בשים לב להשתלשלות העניינים ובהסתמך על ההלכה הפסוקה, לא ניתן לו מר כי מתקיימת העילה הראשונה בסעיף 80 לחוק העונשין. לטעמי, השוטרים לא פעלו ברשלנות בעת רישום הדו"ח והתביעה לא פעלה בזדון או בחוסר תום לב בעת שהגישה את כתב אישום. אין חולק כי התמרור פיזית, היה אכן מוצב, ואין חולק כי הנאשם לא עצר במקום שם הוצב התמרור. יתרה מכך, המשיבה ניסתה לבוא בדברים עם המבקש ועם בא כוחו על מנת לייתר את ניהול ההליך ולא ניתן להטיל רק עליה את האחריות להתנהלותו.

22. באשר לעילה השנייה - בית המשפט לא מצא כל נסיבה מיוחדת המצדיקה את הפעלת סמכותו בהטלת צו לשיפוי הוצאות הגנת המבקש. נהפוך הוא, כפי שכבר נאמר לעיל, התנהלות ההגנה לאורך הדרך, מכרסמת בלב טענתה, כי התביעה נהגה בחוסר תום לב. זאת לדעת, אילו היה מציג ב"כ ההגנה את מכתב הממונה בעיריית ראשל"צ, לתביעה, וזאת הייתה מתעלמת ממנו, וממשיכה בהליכים נגד הנאשם, כי אז היה ניתן היה לטעון כי התקיימו "טעמים מיוחדים", המאפשרים לבקש את שיפוי הוצאות. לטעמי, אין לה, להגנה, אלא להלין על עצמה את הימשכות הדיונים, גם תום הלב של ההגנה יש שתיבחן. אם הכוונה הייתה לבסס מסלול דיוני לבקשת הוצאות בסוף ההליך - כאשר הסנגור קובע את תג המחיר להימשכות ההליכים, הרי שאני לא מוצא מקום להיות שותף לעמדתו.

23. עמד על כך בית המשפט העליון, כב' השופט י' עמית בבש"פ 5540/13 עודה חדר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו) 14.8.13:

24. "מערכת המשפט מגלה רגישות מיוחדת להליך הפלילי, על מנת שלא לנעול חלילה דלת בפני מי שמבקש להיאבק על חפותו. ברם, אל לבית המשפט לשבת בחיבוק ידיים נוכח שימוש לרעה בהליכי סרק ואת המחיר הנלווה לניצולם לרעה של ההליכים ניתן ואף ראוי לגבות מן האחראי לו" (רע"פ 567/09 אבו חיס נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (23.2.2009)).

25. לא זאת אף זאת, דרישת ב"כ המבקש כי בכול דו"ח ודו"ח, תתכבד המשטרה תחקור, תדרוש ותבדוק את היסטורית חוקיות כול תמרור המוצב בדרך, כולל אופן וחוקיות הצבתו - טרם רישום כול דו"ח ודו"ח, על ידי שוטר לעובר דרך, כאילו אמר במילים אחרות - לאין - כול אפשרות לאכוף על הנהגים בדרך את

הציות לתמרורים.

26. בנסיבות המתוארות ונוכח הנימוקים המפורטים לעיל, לא התרשמתי כי נגרמו למבקש הוצאות ישירות או עקיפות כתוצאה מהתנהלות התביעה ולא מצאתי כי מתקיימות אף לא אחת מן העילות היכולות להקים למבקש זכות לבקש שיפוי על הוצאות הגנתו ולכן כאמור, דין הבקשה להידחות.

ניתנה היום, ה' בטבת תש"פ, 02.01.20, בהעדר הצדדים.